

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

3 першамайскім святam, дарагія сябры!

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР

№ 35 (1257)

Серада, 30 красавіка 1958 года

Цана 40 кап.

Няхай жыве

1 МАЯ

святa вясны, маладосці, міру!

Малюнак мастака Л. Замаха

Велічная хада

Тарас ХАДКЕВІЧ

Як бы ні запэяналася вясна, як бы ні хмурылася неба і ні ўрываўся часам парыву спюдыната ветру з поўначы, хада яе няўхільна. Яна набірае сілу з дня на дзень, і мы вітаем яе ў бурнай паловіна на раце, у нясевай пераклічы прылётных птушак, у першай прозелені на лугавінах і на дрэвах. А калі ў дзень Першага Мая, у валікае ўрачыстае свята працоўных усяго свету, да гэтых прыкмет вясны дадаецца павеснаваму яркае ўбранне савецкіх гарадоў і вёсак, і дружныя патокі дэманстрантаў запаўняюць вуліцы і плошчы, мы адчуваем яе, нашу вясну, на ўсёй велічы, яна—у прыродзе, яна—у нашым жыцці, яна—у нашых сэрцах.

Вясна прыйшла!

Штогод яна мае, здаецца, аднолькавыя знешнія прыкметы, штогод мы, савецкія людзі, адзначаем яе прыход радасным, светлым першамайскім святam, у час якога дэманструем сваю непакінутую згуртаванасць вакол роднай партыі, выказваем братнюю салідарнасць з працоўнымі ўсёх краін свету. І ў той жа час у кожнай новай вясне мы заўважаем новыя адметныя рысы, якія характарызуюць развіццё жыцця ў нашай краіне. Такая ўжо прырода савецкага, сацыялістычнага ладу, пры якім жыццё ніколі не спынаецца на адным узроўні, а рухаецца наперад, далей і далей—да наступных вышшэй.

Ці гэта новае нечуванае дасягненне айчынай навукі і тэхнікі, ці чарговая гіганцкая новабудова, якая ўсталява ў строй, ці яшчэ дзесяткі тысяч гектараў свежаўзаранай палівы, ці вытворчыя поспехі на заводах і фабрыках, ці звышпаўнавыя цэнтнеры збожжа, малака, мяса, якія дае калгасная вёска,—усё гэта праявы аднаго сур'язнага стваральнага працэсу, што адбываецца ў савецкай краіне. І ўсё гэта радуе нас, бо служыць агульным інтарэсам народа, робіць нашу краіну яшчэ больш магутнай і квітнечай, палінае наша жыццё, набліжае нас да заветнай мэты—камунізму. Партыя мудра кіруе гэтым працэсам, паказваючы народу шляхі, ідучы якімі можна паўней раскрыць невычайналыя творчыя сілы мас.

Сёлетняя вясна асабліва важная і знамянальная ў жыцці калгаснай вёскі. Рапаванне партыі і ўрада аб далейшым развіцці калгаснага ладу і рэарганізацыі машына-трактарных станцый адкрылі новыя перспектывы перад працаўнікамі сацыялістычнага паляў. Магутная сельскагаспадарчая тэхніка, якая дагэтуль гуравалася ў машына-трактарных станцыях, перададзена цяпер у большасці ў поўнае распаўсюджанне калгасаў. Кожны калгас можа мець уласны парк з трактараў, камбайнаў і іншых складаных машын і выкарыстоўваць іх у залежнасці ад патрэбы, больш рацыянальна, чым раней.

Наколькі гэтае рашэнне своечасовае і справядлівае, пацвердзіла масовае абмеркаванне яго перад тым, як сесія Вярхоўнага Савета СССР прыняла аб гэтым адпаведны закон. Уздольнікі абмеркавання—партыйныя і савецкія работнікі, кіраўнікі калгасаў і спецыялісты сельскай гаспадаркі, калгаснікі і механізатары—у друку і на сходах адзінадушна падтрымалі ініцыятыву Цэнтральнага Камітэта КПСС, які ўнёс імяны, канкрэтныя, тэарэтычны абгрунтаваныя прапановы па гэтаму пытанню.

Ніхто не можа адмаўляць велізарнай ролі, якую адгравалі машына-трактарныя станцыі ў развіцці калгаснага ладу. МТС—гэта цэлая эпоха ў жыцці калгасаў. Дзякуючы МТС, з іх дапамогай савецкая вёска паспяхова пайшла па шляху калектывізацыі, паказанаму партыяй, за паравальнай кароткі час узяла культуру земляробства, дасягнула росквіту, наблізіўшыся галечы, якая ў мінулым была заўсёдным спадарожнікам селяніна-прапаўніка.

Але на сённяшнім этапе калгаснага будаўніцтва, калі калгасы эканамічна ўмацавалі, калі ў іх выраслі выдатныя кадры кіраўнікоў, спецыялістаў, механізатараў, майстроў земляробства і жылгаспадаркі, ролі МТС страціла сваё ранейшае значэнне. Машына-трактарныя станцыі ператварыліся, па-сутнасці, у своеасаблівага пасроўніка паміж дзяржавай і калгасам, у тое ж зноў, далейшае існаванне якога негатагодна.

Неяк перад вясной мне выпала пабыць у калгасе імя Гасталы пад Мінскам, калі там абмяркоўвалася пытанне аб набывшці ў МТС тэхнікі.

— Я не сумняваюся ў тым, — гаварыў старшыня калгаса Герой Сацыялістычнай Працы М. Валодзька, — што ра-

ней ці павней само жыццё падкажа неабходнасць перадачы змэаўскай тэхнікі калгасам. Змэаэ, трэба сказаць, патрынала ўжо скоўваць нашу ініцыятыву ў выкарыстанні машын. Летась мы нават вымушаны былі купіць шэсць «ДТ-14», бо змэаэ не поўнаасцю задавальняла нашы патрэбы ў тэхніцы. Праўда, — дадаў ён з усмешкай, — мы не асабліва выхваляліся гэтай пакуткай, не хочучы, каб хто-кольвек папракнуў нас на ўласніцкіх тандэпных. А машыны тым часам сваё зрабілі і дагледжаны як след.

Мы пацікавіліся ў тав. Валодзькі, як справа ў калгасе з механізатарамі, ці хочаць іх для абслугоўвання тэхнікі, якую калгас набудае ў МТС. Вынілася, што атрад механізатараў, якія жыюць тут і будуць стала працаваць, налічвае, уключаючы шафераў, каля 70 чалавек. Есць сарод іх і кваліфікаваныя механікі, і трактарысты, і камбайнёры, і здымаперабілішчыкі, і машыністы. А колькі ў калгасе расце моладзі, якая імкнецца ападоць прафесійнай сельскага механізатара! Для любой калгаснай вёскі гэта цяпер тыповы а'ява.

— Вядома, на першым часе перабудавы, — расказаў далей тав. Валодзька, — мы сустракаем і з цяжкасцямі, з некалькімі арганізацыйнымі непаладкамі, у гэтых ваднасці, пры правядзенні своечасна з'робачунага рамонту. Але ўсё гэта мы ваем.

Калгас імя Гасталы па сваім у а'яваўнасці наму ўзроўню вышшэйшым за сярэдняе ў нашай краіне, і ў кожным раёне, бадай, у кожнай вёсцы, якія калі яшчэ не даюць таго малага дабрых паказчыкаў, дык наблізіліся да іх. Такіх жа калгасаў, якія не пер выкупіць тэхніку і абслугоўваюць, што б абслугоўвалі МТС, і невялікая колькасць, і яны маюць чымасці ў самым бліжэйшым гаку выдзвецтва аўдзіа да ўзроўню сародніх і г.

Беларускае калгаснае сялянства Сялянства ўвесь савецкі народ, сустрэла гэтую рашчаранне партыі і ўрада аб новае а'яваўнасці дзеянне клопатаў аб сацыялістычнай вёсцы нашай краіны, аб далейшым паліпшэнні дабрабыту савецкага народа. Мерапрыемствы, якія ажыццявіла партыя ў галіне сельскай гаспадаркі ў апошнія гады, ужо далі плённыя вынікі. З году ў год павялічваецца колькасць калгасаў, якія дабываюцца высокай ураджаю сельскагаспадарчых культур, высокай прадукцыванасці жывёлы і палёбоных галін гаспадаркі.

Вынікі гэтых мы бачым і ў безупынным росце колькасці разнастайных прадуктаў харчавання, якімі забяспечваюцца гарады і прамысловыя цэнтры, і ў росце грамадскага багацця ў калгасах, і ў павышэнні матэрыяльнага дабрабыту калгаснікаў. Ажыццяўленне пастаўленай партыяй задачы — дагнаць Злучаныя Штаты Амерыкі па вытворчасці малака, мяса, мяса на душу насельніцтва — становіцца блізкай рэальнасцю, а гэта азначае новую буйную перамогу краіны сацыялізма ў эканамічным спаборніцтве з капіталістычным светам.

Вясна прыйшла. Адбушвалі першыя паводкі, паліналі біроўзавы гаі, гатовыя вост-вост прыбраць у зеляніну. І на палях Беларусі ўжо гудуць трактары, пачуць за сабой плугі, бароны, сеекі. З новай адказнасцю, з усведамленнем пачаснай ролі, якая ускладзена на іх у агульнай хадае краіны да камунізма, выязджаюць калгаснікі на веснавую сяўбу. Сярод прыбытанняў і шчырных сваточных пажаданняў, якія мы заўтра пачнем у калонах першамайскіх дэманстрацый у гарадах, многія будуць накіраваны ім, нястомным працаўнікам сацыялістычных паляў.

Першамай кроцьчы прасторамі зямлі Саветаў. Заглядае ў гарады, якія растуць і прыгажэньне з году ў год, на новабудовлі, што паднімаюцца ў роўных кутках краіны, у абудаванні калгаснай вёскі, расквітчае сады і лясны, гулаю машыны абуджае шырокае паляці. Усюды ў нашай краіне кіпіць стваральная праца ў імя шчасця народа, светлай будучыні. Свята вясны і інтэрнацыянальнай салідарнасці працоўных савецкіх людзей сустракаюць дружнай працавітай самей, упэўненыя ў поспеху сваіх творчых спраў, бязмерна адданы партыі Леніна, якая вядзе іх ад перамогі да перамогі.

Тэатральнае лета

— Якім будзе тэатральнае лета? — з такім пытаннем звярнуліся мы ва Упраўленне па справах мастацтва Міністэрства культуры БССР.

Як паведамілі нам, тэатральнае лета гэтага года абяцае быць цікавым. У тэатрах, канцэртных залах, на эстрадных пляцоўках і ў лаках культуры выступіць артысты тэатраў, філармоній, эстрады Беларусі, а таксама артысты рэспублік. Калектывы рэспубліканскіх і абласных тэатраў зробяць гастрольныя павезкі на Украіне, Прыбалтыцы, гарадах Расійскай Федэрацыі.

Да традыцыйнага везеду ў братнюю Украіну рыхтуецца калектыў тэатра імя Я. Купалы, Свае лепшыя спектаклі артысты выяздуць у Кіев і Адэсу. У гарадах Данбаса будуюць гастрольныя артысты тэатра імя ДКСМБ. Тэатр імя М. Горькага наведае Гомель, а затым сталіцу Азербайджана Баку. Тэатр імя Я. Коласа і Гомельскі абласны тэатр пакажуць свае спектаклі ў Брэсцкай, Гродзенскай, Віцебскай абласцях. Як і заўсёды, беларускія гледачы ча-

каюць гасцей. Мінск наведаюць калектывы Маскоўскага драматычнага тэатра імя Станіслаўскага, Кіеўскі тэатр музыкальнай камедыі. Спектаклі ў абласцях рэспублікі пакажуць Чарнігаўскі і Ужгародскі — украінскія, Смаленскі і Наўгародскі — рускія тэатры.

— Дзе будуць знаходзіцца артысты філармоніі і іншыя творчыя калектывы? — Складзены пакуль што толькі умоўны план. Але можна сказаць, што ён у асноўным будзе выкананы, Беларусь на родны хор выязджае на гастрольныя паездкі ў Брэсцкую, Віцебскую, Гродзенскую і іншыя абласці. Дзяржаўная акадэмічная капела выступіць у Віцебску, а затым будзе ў двухмесячнай везецы на гарадах РСФСР. Абласныя цэнтры рэспублікі наведае сімфанічны аркестр. Канцэрты ў братаў Украіне дасць Народны аркестр.

Канцэртныя бригады Белдзяржэстрады наведаюць калгасы і раённыя цэнтры рэспублікі.

Дзень міру, дружбы, працы і вясны

Бароны глядзяць ворыма маршчыны, Клубіцца гора ад пластоў зямных, Ва ўсім, ва ўсім: і ў клёкце аралым, і ў шэпце закаханае дзючыны, і ў бесталам галасе грачынным Гучыць, грывіць мелодыя вясны!

Яе нясе на крылах ветрык спрытны, Яна ў таемным шлоаку начы, Яна гучыць у працы мэрным рытме Будаўнікоў, раталю і ткачы.

Яна вядзе з вясёлым ракатаннем На добрыя калгасныя двары, Ва ўласнасці рук гаспадароў стараных, Рабочых рук шматліных дары.

Даны госьць ў калгасях

Піеса «Чабарок», руская народная піеса «Вадзкі», частушкі, напісаныя на мясцовым матэрыяле, сатырычныя куплеты, вершы, танцы «Гатак», «Яблычка», «Бравакава» і г. д.

Агітбрыгада, бываючы ў калгасах, дапамагае гурткам мастацкай самадзейнасці ў падборы рэпертуару.

Цяпер агітбрыгада абнаўляе праграму. Артысты будуць абслугоўваць канцэртнамі клубабраў у дні веснавай сяўбы.

Артысты адной сям'і

У клубе калгаса імя Карла Лібнехта Быхаўскага раёна на канцэрце мастацкай самадзейнасці асабліва цёпла сустрэкалі гледачы выступленне членаў сям'і Стральцоўых. Ваўка Арцём Мартынявіч і маці Марыя Івануна добра выканалі «За-стольную». Затым маці і дачка Марыся прыгожа станцавалі вальсе і ўкраінскі «Гатак».

Песні і танцы выконваліся пад акампанімент гармоніка, на якім іграў чацвёрты член сям'і Стральцоўых — Уладзімір Р. КЛІМАУ.

Спектаклі, канцэрты, фільмы

Добры і цікавы адпачынак знойдуць працоўныя Мінска ў сваточныя дні. Навядальнікам тэатраў будуць паказаны спектаклі «Пакуль вы маладыя» І. Мележа, «Антымістычная трагедыя» У. Вішнеўскага, балет «Лебядзінае возера». Тэатр оперы і балету наладжвае таксама два вялікія сваточныя канцэрт-балы.

У кінатэатрах і рабочых клубах будуць дэманстравацца новыя мастацкія фільмы «Асабіста вядомы», «Гары, мая зорка», «Падарожжа за тры моры» і інш. Сваточныя перадачы будзе трансляваць студыя тэлебачання. Тут у праграме рэпартажы дэманстрацый працоўных Мінска, эстрады канцэрты, новыя кінатэатры.

У сваточныя дні госьцем сталіны будзе ансамбль песні і таца чырвонаяжыгата Балтыйскага флоту ў складзе ста артыстаў. У праграме канцэртаў ансамбля — старадаўнія матроскія песні і танцы, песні савецкіх і рускіх кампазітараў, танцы народнага СССР і танцавальная сюіта «У матроскім парку».

Алесь ЗВОНАК

Шуміць вясна па сініх пералесках, Багуч шумліва з поля раўчучы, Глядзяць вачы блакітнымі пралескі На белы свет жывы і транцікі.

Шматлікіх рэчак буйнае разводдзе Па ўсёй краіне радасна гудзе, Так устае ў прыростай пралоздзе Вясны і міру, працы й дружбы дзень!

Нібы мастак, на палатно абшараў Кладзе вясна зялёныя мазкі, У прадчуванні летняга пяржару Набракі на галінах і аў саскі.

Жа

Мяба
а'яра
а'яра

ЗАЛАТЫЯ РУКІ

Кроцьць камвольны камбінат

Мая радасць

Яшчэ ў дзяцінстве Мікалай вельмі захапляўся рыскай па дрэву. Гэтай справе вылучыў яго дзед, які быў вядучым рэжысёрам. Хлопчык амаль увесь час штургаў стругаў, выразаў, выпільваў. Асабліва падабалася яму інкруставанне. Мікалаю заўсёды хацелася не толькі зрабіць добрую рэч, але і ўпрыгожыць яе цудоўным беларускім арнаментам. Неадрама ўсё суседзі вельмі хвалялі шкатулкі, зробленыя і ўпрыгожаныя Мікалаем тады, калі яму не было яшчэ і дзесяці год.

Зараз гэты майстар жыў у Слоніме. Побач з яго кватэрай узяшыўся карпус мазейнай фабрыкі, дзе ён ачышчаў алівы з лепшых стругаў чырванозіршчыкаў. Ім зроблена мноства шафаў, каліпаў, крэслаў, сталаў. Значную частку іх Мікалай Хведаравіч Ляўкевіч аздабляў інкруставаннем з беларускага арнамента.

— Давярэў і кватэру мне адчыніла малая жанчына з вясёлым тварам. Я назнаёміўся. Потым запытаў:

— Мікалай Хведаравіч, дома?

— Дома, — адказала яна, — праходзьце, калі ласка!

Гаспадар, хударлявы, сярэдніх год мужчына з мужным тварам і бланкітным вачыма, сядзеў за сталом і штургаў чарціў на вялікім аркушы паперы.

Я адразу авярнуў увагу на мазёлю. Некаторыя рэчы былі пакрыты інкруставаннем.

Пазнаёмлілі з гаспадаром, якіх Мікалай Хведаравіч называў ўзроўмі беларускага арнаменту, якімі ён аздабляў усе рэчы ў сваім доме. Яны былі звычайна мазёлю, браўша, у гэтым выпадку — каваўніца, — сказаў ён, і паказаў, як зрабіў яна, і паказаў, як зрабіў яна, і паказаў, як зрабіў яна.

— Калі тэбэ пішчы інкруставанні, прасты працявае і прымацоўвае рэчы. У раманах і прыгожым і вясёлым і май. Чым кепска, нават зрабавіць і да шэфэ, канарэ-забітага і стае зрабавіць хоць маняга базіліт геаметрычнага ці Есць нешта агартарыю? Такое вельмі «Одзіна» рэч вельмі абліччя іх гэрнай. І каштаваць іх з боку аўтэна дарага.

— Такі майстар, Хведаравіч, можа менш 20 пагонных устанавіць паласы да тэбэ (цімметраў). Вартаць А. Кучар (цімметраў). Дзесяці дзесяці паласу, абсталяваць іх называюць накладным выдаткаў звычайна фабрыцы не дорага. А на кожнай кожнай прадаме стане прыгажышым! Як будзе вясёлы зрок гэты невялікі матэрыял з цудоўнага беларускага арнамента!

Варта падумаць над тым, каб наладзіць масавы выпуск мазёлю, аздабленай фрагментамі народнага прыкладнага мастацтва. Для гэтага на кожнай мазейнай фабрыцы патрэба наладзіць пасаду інкруставання і рэжысёра. Я кажу пасаду таму, што людзі ёсць на кожнай фабрыцы. Яны могуць па-майстэрску выразаць, інкруставанне. Мы ўжо не гаворым пра тое, што яны жадаюць аздабляць мазёлю. Але ўсюды гэты народныя таленты працуюць звычайна і стэлярамі.

Мікалаю Хведаравічу ўсёго трыццаць год. Але да яго з павялічваюцца асноўнага самаго

спрачыванні і вопытны майстры сталінай справы. Такую пасаду ён займаў да сённяшніх дзён адносна да працы. З дня ў дзень Ляўкевіч перамяняў змены нормы. Яму даручаюць выкананне самых адрэканых заказаў.

Кіраўніцтва фабрыкі неадрамава аб'явіла яму падзяку і загадаў і прызначыла грашовыя прэміі. Не так даўно Мікалай Хведаравіч атрымаў грашовую ўзнагароду за ўдзел у распрацоўцы новага спецыяльнага гарнітура. Ляўкевіч грамае моцную сувязь з Інстытутам мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору. Работнікі інстытута дапамагаюць яму парадамі. Не так даўно для яго быў выпрацаваны праект аздаблення інкруставанымі камбіната гарнітура. Над гарнітурам зараз працуюць гэты народны ўмелца.

Заветная мара Мікалая Ляўкевіча — пажаць і поўнацю аздаблення справе аздаблення мазёлю інкруставаннем. Але зрабіць гэта не так лёгка. Слонімска фабрыка (ак і ўсе іншыя) пасадзі інкруставанне не мае. Яна аздабляе мазёлю інкруставаннем толькі па спецыяльным заказам. Гэтыя заказы фабрыка атрымлівае вельмі рэдка. Для продажу масавому спажыву інкруставаная мазёлю не вырабляецца. Таму Мікалай Хведаравіч працявае аздабляць свае стэляры. Інкруставанні яму прыходзіць займацца толькі час ад часу. З гэтага зусім ладна зрабіць вывад аб неадпаведнасці такога становішча.

Усё ж і пры не зусім спрыяючых умовах Мікалай Хведаравіч зрабіў мноства цудоўных рэчэй, якія аздаблены беларускім арнаментам. Усе работы выкананы па мастацку. Але яны — радкі экзэмпляры, якія не ідуць да масавага спажывання.

Вельмі высокую ацэнку атрымаў пісьмовы стэляры, зроблены ў падарунак ЦК КПСР. Стэляры інкруставаны беларускім геаметрычным арнаментам. Арнамент складзены з 20 тысяч каваўніцаў дрэў розных парод, якія растуць на Беларусі.

Шкада, што працы гэтага дасканалы майстра прыкладнага мастацтва нідзе не выстаўлены для ўсведамлення агляду. За ўсё сваю прапоўную дзейнасць народны ўмелца ні разу не ўдзельнічаў у выстаўках народнай творчасці. Аб умельстве таварыша Ляўкевіча нікога не скажана і ў Слоніміскім краязнаўчым музеі.

Пры сумным становішчы спраў Мікалаю Хведаравічу трапіць на выстаўку не так лёгка. Рабіць што-небудзь спецыяльна для выстаўкі майстар не мае магчымасці і часу. Ён жа стэляр, і яму трэба рабіць мазёлю. Калі ж часам прыходзіцца рабіць інкруставанне, дык іх адраў забірае заказчык.

Упрыгожаны паярочай і дравапрацоўчай прамысловасці Савета народнай гаспадаркі патрэба больш удзельнічаць у выставках народнага мастацтва і стэляры і ма належным ўзроўні для працы.

Ул. ІВАНОВА, аспірант Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР.

Напярэдані свята Першага Мая я меў радасць наведаць Мінаскі камвольны камбінат, сустрэцца з яго цудоўнымі, калідамі рабочымі і работніцамі, пазнаёміцца з іх цікавымі вытворчымі дасягненнямі. Свята вясны і міру — Першае Мая — дзень калектыву камвольнага камбіната сустракае новымі працоўнымі дасягненнямі. Радасна і вясела адзначаць яны першамайскія свята.

Шматлікі калона, з другімі стаўня ў рад, Хадою пойдзе строіна Камвольны камбінат.

Дзяткавае цяжка спішыцца, Іх спеў вакол гучыць — Васельшчы прадзільшчыцы, Часальшчыцы, ткачы.

Давярліва і вясёла Іх вочы зіхаюць, І аснавымі кветкамі На нас яны глядзяць.

Першымі ў калоне пойдучы работніцы прадзільны вытворчасці камбіната. У перамайскім сацыялістычным спабодніцтве іе калектыву трыма камбінаткі пераходны Чырвоны сціг. Пахі прадзільны вытворчасці за першы квартал гэтага года далі звыш плана 15 тон пражы. З іе саткана тонкашарпінныя тканіны больш чым на пяць тысяч гарнітураў.

Кожны з цехаў гэтага вытворчасці мае тое асародзіе перадавікоў, на якіх раў-

няюцца іншыя работчы. Заўтра ў першых радах дэманстрантаў будуць кроцьць, мазёлю работніцы Хаманкова, Дроў, Лабан, Грэх, Фрыдман, Красуцкая. Усе яны працуюць з пераыкананнем пана, даюць прадукцыю высокай якасці і адуляюцца добрымі грамадскімі працаўнікамі. Без абару прадукцыі і мастацтва. Козырава, шпудльшчыца Золя Барчэнка, праборшчыца Аскіра і іншыя.

Ткачы — дзяткавы дружны, Пяршынства ім узыці! Хай кожная абслужае Варштатаў пильдзест.

Хай светлы шлях да радасці Усё вас прывядзе І мсты вашы здэясняцца У самы бліжы дзень.

Троцімі ў калоне камбіната зоймуць месца работніцы часальнай вытворчасці. Уперадзе мы ўбачым камсамольска-мадзельніцка брыгаду Станковіч і Пайкіна, якія атрымалі ў першым квартале гэтага года званне брыгады выдатнай якасці. Тут лепшыя часальшчыцы Галі Літвіненка, Надзя Агіевіч, Тамара Малоская і Надзя Грыднёва, якія па пятнаццаць месцаў трымаюць сцяг лепшых па сваёй прафесіі.

Вітаем вас, камвольшчыцы, У першмайскі час! На працу вашу лепшую Надзею шмат у нас.

Н. ЧАРНУШЭВІЧ.

Сялетня ясна для мяне не зусім звычайна. У маі мне спадзеваць 25 год і сёння ж я заканчваю Беларускае дзяржаўнае кансерватывае навукова-педагагічнае інстытуту. А што можа быць лепшым у жыцці, калі ты малады, лубім фізічных сіл і энергіі і перад тэбою раскі-

Нудася шырокая дарога творчасці!

Надаўна ў канцэрце беларускай музыкі прагучала першая частка маёй першай сімфоніі, якая з'яўляецца амаль пурнапраходнай. Апроч яе я маючы прадставіць на выпускніцкім экзамене адзін оперны акт па лібрэта А. Бачылы «Яснае світанне». Цяпер старанна працую над партытурай твора.

Рычард БУТВОЎСКІ, студэнт-выпускнік Беларускай кансерватыва.

Мары здзяйсняюцца

Сонечны Першамай — свята вялікай дружбы паміж простымі людзьмі ў іх сусветнай барацьбе за мір і светлую будучыню чалавецтва.

Але ж гэта і свята ранніх кветак, прызгатага і целага паветра, блакітнага неба, абуджэння прыроды, здзяйснення юнацкіх марав аб існасці.

Для мяне сялетні Першамай асабліва радасны і натхняючы. Разам з таварышамі я сустраля яго прыжары «Блакітнага Дунаю», дзе мне пшыванала выкананне цэнтральную партыю Францішкі.

Здаецца, зусім нядаўна я прыехала ў Беларусь пасля сканчэння Ленінградскага хімічна-фізічнага і тэхнічнага. Прышоў менш за чатыры гады з таго часу. А колькі цікавых падзей і творчых сутрач адбылося на пачатку майго шляху ў любімым мастацтве.

Дзкуючы чужай увазе нашай рэжысуры (С. Дрэмчін і К. Мулер), прызначанае калектыву і мастацкага кіраўніцтва тэатра, а мела магчымасць за кароткі час выступіць у чатырох галоўных ролях беларускага рэпертуару: Ляўрэці, Зарэмы, Эсмеральды і Францішкі. Хай наш патрыятызм глядач міркуе аб выніках гэтых першых сцільных крокаў на прафесійнай сцэне. Але шчыра падтрымка і давер старэйшых майстроў класічнага балету акрылілі і нарадзілі новыя мары, жаданне яшчэ больш працаваць і вучыцца, імгненна пазнаваць характэра нашых жыцця.

Сягала і коршы на сэрцы. Мары майго дзяцінства здзяйсняюцца, і за гэта вялікае дзякуй любімай Радзіме!

Аля КАРЗЯНКОВА, артыстка Беларускага тэатра оперы і балету.

Калгасы хор

У Альшаніцкай хвае-чыталі і вавашчэка раёна — размовы, смех, жарты: жыццераднае калгаснае моладз аб'явіліся на чарговым рэпетытыву калектыву мастацкай самалінацыі. У зале наступае цішыня. Мастакі кіраўніч хору калгаса «40 год Кастрычніка» камсамолец Уладзімір Пачэка пачынае рэпетытыву, Уз-

мак рукі, і задорная мелодыя напаяе заду.

— А добра, аздажна спяваюць! — заўважае тэатрыст прысутны.

І гэта праўда. Альшаніцкая моладз любіць спяваць. Радасна гучыць песні пра Радзіму і Радзіму, пра шчаслівае калгаснае жыццё.

А. ШЫМАНЧЫК.

Спадарожнік у жыцці

Залескую сельскую бібліятэку Сморгонскага раёна наведваюць чытачы розных узростаў і прафесій.

Аднойчы, скармстаўнічым момант, калі ў памяшканні было мала людзей, адна з калгасніц шчыра пачала расказаць бібліятэкарцы Ірыне Бананцай:

— Мы з мужам з-за сына сварымся. Я ўчунваю дзіця за якое-небудзь свавольства, а муж даруе яму ўсё, ды яшчэ дакарае мяне. Хлопчык адбіўся ад рук. Хацець б напярэць у нас кнігу аб правільным выхаванні дзяцей...

Такая кніга ў бібліятэцы знайшлася — калгасніца ўзяла з сабой «Лекцыі аб выхаванні дзяцей» А. Макаранкі.

Мінуў тыдзень. І вось та самая жанчына ішоў у бібліятэку.

— Дзякуй вам, — гаворыць яна з радаснай усмешкай, — кніга наша дапамагла. Разам з мужам чыталі. Ён зразумее, што памыляўся.

Вельмі важна, каб кожны бібліятэкар дапамагаў чытачам выпрацоўваць поўную сістэму чытання. Гэта цяжка і складаная справа, яна патрабуе тонкага ўмення і педагагічнага такту, але затое прыносіць станоўчыя вынікі.

У бібліятэцы звыш трох тысяч экзэмпляраў палітычнай, мастацкай, прыродазнаўчай і навуковай, сельскагаспадарчай літаратуры. Загадчыца бібліятэкі Ірына Бананцава стараецца яе мага лепш і больш поўна скармастаць літаратуру, пашырыць

Мая радасць

Міне наогул увесь час вясня оперы і сімфонічны жанры. Але я люблю пісаць і маючы песні, алегкую інструментальную музыку. І думаю, што такое спадзевае мастаку не супярэчліва, яно не можа аказаць адмоўнага ўплыву на яго творчасць. Есць жа, напрыклад, у Рахманінава, побач з сур'янім на месце Другім фартыфічным канцэртама, ладная «Італьянская полька», а ў кампазітара П. Хрэннікава — опера «У бурю» і масавыя эстрадныя песні.

Дзеянне год мінула з таго часу, не я праступіў да аздаблення музычнымі ведамі. Чатыры гады вучыўся ў музычным вучылішчы, астатні час — у кансерватыва, у класе старэйшага педагага-кампазітара, прафесара Мікалая Ільіча Алалава. На працягу ўсёх год вучобы я пастаянна адчуваў яго клопаты і увагу, саброўскую падтрымку. Ён ачыў мяне тэацыі кампазітарскага пісьма, выхоўваў любоў да нашчальнай музыкі.

Пакідаючы сцэны навуцальнай установы, у каго не закарэктаваў і сэрца смутак? Вось так і мне будзе крыху сумна развітанне з кансерватыва, хоць я блязнежна шчаслівы, што атрымаў пудыку ў жыццё, атрымаў магчымасць тварыць на карысць свайго народа.

Рычард БУТВОЎСКІ, студэнт-выпускнік Беларускай кансерватыва.

Алесь РЫЛЬКО

На стале ляжалі пакупкі таты і мамы. Пакупкі святочныя — дачушам. Большай — сінявокая Васільку Аленцы, якой надаўша спублікасе сем год, і меншай, паўтаргатавовай Мілене, тагасма з вальмісі сцімі вачыма, да такімі сцімі, што хоць ты і не называй Васільком. Але мець дух Васількоў у хаце няручуча — умога бытачыны будзе. Тата бацькі даў меншай другое імя, тагасма прыжымае, Прылеска. Алена — Васілёк, Мілена — Прылеска... Хораша!

А яшчэ для дзяцей было і агульнае імя: — Красачкі мае! Ясныя, лугавыя! — называла дачушак мама. Так ласкава называла, вядома, тады, калі яны не вельмі наддачуцлі гульнямі і добра елі кашку.

Бацька ж з тае прычыны, што меў больш суровае сэрца мужчыны, хада і не менш за маці любіў свае маленяці прарасткі, часта называў іх трохі крўдзінным, але добраахвотлівым словам: — Мурызілкі! — і ў голасе яго перакоўваўся далёкі грым, па-вясноваму радасны. — От, як прарасткі, дык і вач трохі і папружкі дам! — А на што абдаў такую ласку, і сам не ведаў. Паўна, таму, што яго самага ў дачыненне частавалі такімі словамі, ды не толькі словамі...

Пакупкі ж дачушам к Першаму Мая былі добрыя. Тата прынес даве пары жоўцічкіх наранічак і яшчэ два букціні пралескае, перапаняныма аялненіцкай тэарэмы. Мама купіла дзве сукуначкі, дзве рэзны пурпуровыя стужак, дзве трынажытная шывінага колеру жакеткі і чатыры саскі. Саскі, вядома, у падарунак не ўваходзілі, былі звычайнай пакупкай Мілене. Яна, ніхай ёй будзе сорамна, хоць і мела паўтары галы, усё яшчэ сматляла з бутэльчкі малака і спраўна пракусвала прадукцыю пубышту сваімі востранкімі зубамі.

Калі тата прынес пакупкі, дык мама, разгледзеўшы іх, сказала:

Пялёсткі пурпуру

сведлыя дарогі. Дачушкі яшчэ спяць. Алена на коўры з учарашняга ўзвасца сабе чырвоны сіджак і два каларовыя шары з тонкай гумы, намерам на добрую гарбузу. Мілена — менш зааснаваў, у яе на падушцы толькі бутэлька з саскай. Хацеў яшчэ кот на старой дружке прыладзіла да яе на падушку, але атрымаў ад гаспадары дабрую пэтрычку і выйг на двор марна цікаваць вераб'яў на прыдарожных ліпах.

Тым часам гаспадыня паставіла на стол сядзенне, гаспадар завязаў гальштук, а дзеці ўсё яшчэ спялі. Сціня трэба буда б і паспапацца, каб не спавіцца на дэманстрацыю, але ж малых шкада будзіць. Бацька кінуўся на хірыні! На паголаса ўключыў прыёмнік... Не, ён сам не будзе будзіць дачушак, ніхай гэта зробіць маюскаўская музыка... Але радзе не выразаўся. Тады бацька крыху падбаў яму голасу — малеча завярнулася...

Накуць маці памагла дачушам памыцца, прыбрала іх у новыя сукуначкі і жакеткі, набыла выпатала Аленцы ў масцы пурпуровыя стужкі, а потым Мілене на пушыстай галоўцы гэтакага ж колеру раскошны бант, бацька моўчкі сядзеў непадалёку ад стала на канапе. На сэрцы ў яго — святочны спаквой, урачыстасць. Глянуў на пралескі ў кубачках — і аддаўся ўспамінам...

Не, Антось не вынакнома купіў учора пралесак. Ён асабліва любіць гэтыя асноўныя краскі. Яшчэ з 1942 года. З таго часу, як, выраўнаўшыся з немечкага палону, трапіў да балгарскіх партызан. Паролем да братаў, якія са зброй і руках баранілі сваю ачыну, у Антось былі словы:

— А беларус, белшавік. Савецкі афіцэр.

Праз тры месяцы Антось стаў у краі марата, вынадрніцаў і аялсціх гор камандзірам атрада. Балгары знайшлі ў ім добрага таварыша, вопытнага аманзітара. Вышла, гэтыне беларускі хлопец свайму войску:

— Гэй, другары! Кадэ Двам (хто пойдзе) няжыкім фашысцкае дагва?

Балгарскі таварыш добра разумел свайго камандзіра, хоць ён і размаўляў на іхняй мове з пятага на дзесятае. Лавіла каліся і з гор і бялігасна трышчылі ненавісныя гітлераўцы...

Ранней вясной сорах трояка года Антось ляжаў у партызанскім шалашы з перабойнай нагой. Не мог і крапучы ён. Міна палкачэла. Думаў, што не ўдасца яму пабачыць роднага краю, — страціў многа крыў, дронна гайкіся глыбока рамы. Але жыў! Перамагла малодзёць, прага да жыцця. Дагладна Антось мецэстара Мілена. Пашчотныя рукі, гарачыя вочы аліўкавага колеру... Шантаў пра сябе:

— Мая ты любая дзвойка, многа хубаві! Прыжыгаў!

Дзвойка Мілена часта прыносіла яму беларускія пралескі... Пакахаў Мілену, назаўсёды палубіў гэтыя краскі ў ладзёвай Балгары... Вось таку і даў ім сваёй другой дачушцы — Мілене, вась таму і купіў учора пралесак...

Люба ведала пра Мілену, разумела, чаму муж захацеў назваць дачушку такім імем. Яна была бясчынна была ўдзячна незвычайна балгарцы, хата трыці і роўнавала яе да Антоса, але не паталаха іду. На тое яна і Люба.

Люба купіла дачушчам пурпуровыя стужкі тагасма не выпадкова. Вясной сорах першага года Любку прынілі ў панеры. Наступніца павязала ёй тады чырвоны гальштук. Яна была выдатнай, таму далі ёй гальштук з чырвонага шубку. Першая ўзнагарода. А тата купіў Любачцы дзве чырвоныя ў бэзую гаршчыну хусцінкі. Маці тады казала:

— Я ўжо мужчына што купіць, дык не ведаю, куды пахзецца... У жанчыны, дык яно ўсё да ладу... Ну, навошта абдзельне хусцінкі аднолькавага колеру?

— А паглядзі, якая колеру ў Любачцы гальштук? — казаву тата. — Разумееш?

Пачалася вайна — і тата пайшоў на фронт. У вёску прынілі фашысты і сныніліся гарнізонам у школе... Бастрычых 1941 года быў у вёсцы Лю-

папер. Дзятчынка выцягнула яе з легкавога аўтамабіля...

Партызаны ўзялі сумку. Камандзір памалі дзятчынацтвавоў Любку, нібы маленяка дзіця, на руках, падалаваў яе гэтакім ж калочымі, як у таты, вусамі... Адлучыўшы з рук, адшпіліў ад свайго іцеля партызанскі медаль і прымацаваў яго на грудзях дзятчыны...

Гэта была другая, пасля гальштучка, узнагарода.

І першую ўзнагароду — шаўковы гальштук і другую ўзнагароду — медаль «Партызану Вялікай Айчыннай вайны» Люба Гарахавец захавала да сённяшняга дня. Шанерскі гальштук павязвае ў свята свайёй сямігодвай Аленцы, медаль носіць сама...

...У калоне работчы станкабудавнічага заводу на першамайскім дэманстрацыі ішоў муж з жонкай — Антось Дубовіч і Люба Гарахавец. Вышла вайном ў барацьбе з гітлераўцамі, абнаіняны сядзаты на мірных фронце. Ён — слесар, яна — рахункавод. З імі былі і іхнія дарогі прарасткі — аялновыя краскі Васілёк і Прылеска. Дачушкі неслі па чырвоным сіджыку на блукціну пралесак, святыхіх аялненіцкай дзэрадой. Алена ішла за руку з мамай, Мілена асядала маленякімі ногамі тата.

І ўсюты наўзёжы — чырвоны сідзі і сідзі... Колер жыцця, неперажонкі сілы!

У вадасках да... палымінеці пурпуровае пялёсткі ішо да гэтых стужак...

Маці ўспоміла і та, і не блакітныя вочы на хвілінку заслаілася слязямі. Бацька адірнуўся мучэ, аразумеў. Падумаў: «А яшчэ нейкі... вядуці дохучы вайны. Вачым нашу бацьку, жонку, сідзі?» — і яшчэ напей, у лад... жонку, ставіў крок. Смутак бацькоў быў надоймі — радасць жацці, дарогі красачкі, дачушкі былі з імі. Шчыбечы, смяюцца. Кветкамі, сіджыкамі размахваюць.

Першамай бурніў па ўсёму гораду. Святаваты ішчэныя, радасныя людзі.

Гледзчыч іх, ахота было сказаць словамі Поля Робсана, гучнымі, радзенымі, як вясновы грым: — Харашыя вы людзі!

Пачатак дарогі

Летам мінулага года мне давялося быць на справах на таварнай станицы Мінск. Праходзічы па адной з разгрузачных платформаў, я забачыў немцовага юнака з фанернай дошчакі, на якую быў прымацаваны белы аркуш паперы. У руках у яго былі алоўкі. Юнак агледзеў вагон, якіх тут было мноства, потым прышынуўся, зрабіў накіда старога маленькага двухоснага вагончыка і пайшоў далей. Раптам ён шпарка пабег праз лінію да другіх вагонаў. Услед яму паліў ухваленым голас стралачніка.

— Куды бязшы? Пад цяжкіх трапіш!

Потым чыгуначнік усміхнуўся і ўжо ласкава прагавіў:

— А ты гэтага мастака!

Гэта падыходзіць да ўспоміну дзямі, калі прыйшоў да будучага мастакоў — студэнтаў Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута. Пазнаёмліліся. Студэнт Барыс Арашкеў паказаў свой эскіз. Мясца кажучы, эскіза нічога не было. Былі толькі накіды алоўкам і некалькі першых машкоў мадэльнымі фарбамі. І ўсё ж можна было разгледзець таварны вагон, невялічкае аэнака, да якога ў задуманай стаіць хлапец у будзёнашым...

— А вось тут будучы конь, сядло, зброя, — тлумачыць Барыс.

Тэма карціны — грамадзянская вайна.

— Яна зацверджана як дыпломная работа?

— Так. Але гэта толькі эскіз...

Крыху памаўчаўшы, студэнт дадаў:

— Вось летам прыдоцца патурбавацца... У вайсковых часах буду пісаць зброю... Мне кулямёт «Максім» патрэбен. Але, бадай, там «Максім» не знайдзю. Тады да музеяў звернуся. І вагон намаляваць нялёгка. Няма вагонаў тако часу...

Відаць, Барыс Арашкеў сустраў я на станицы летам. А можа і не яго. Ды не ў гэтым справа! Выхадзіць А. Казлоўскі раскаваў, як напружана прыдуе юнак, дзядоўка мастацтвам жыццям Барыс захапляецца класічнымі творами! Міхельнджана і Рэмбранта, вывучае спадчыну Сурыкава і Рэбіна, цікавіцца палотнамі беларускіх мастакоў. Здаецца, каб больш было гадзін у сутках — чытаў бы і цягаў, рабў бы зноў і накідаў...

Рыхтуюцца стаць мастаком і Федар Бараноўскі. Жыццё Федара складалася, як і ў другіх студэнтаў, ён скончыў сямігодку ў Мінску, працаваў слесарам у механічных майстэрнях. А ў вольны ад работы час любіў малюваць. Атрымлівалася не дрэнна. Малюкі вылучаліся прастацю, жыццёвай праўдзівасцю. Сабір і зямляны раілі яму паступіць вучыцца ў мастацкае вучылішча. Па праўдзе кажучы, аб гэтым ён і сам марыў, але ўсё ж сумненні не давалі спакою ці ёсць у яго здольнасці, ці пройдзе ён па курсу?

Сумненні мелі падставы. Жадаючы паступіць у вучылішча было не мала. Але Бараноўскі быў прымята, Цяпер вучылішча далёка здалу. А ўпердае — апошні курс мастацкага факультэта інстытута. Тэма дыпломнай работы — Вялікая Айчынная вайна. Будучы мастак кавірытаваў ся. Сваю карціну ён умоўна назваў «Выхад з блакады».

Зроблена некалькі эскізаў. Вось найбольш цікавы.

Хмыжыць... Па калені ў вады ідуць народныя месцішчы.

Яны стомлены жорсткімі баямі і пераходамі. Але постаці людзей гавораць пра мужнасць і адвагу, рукі іх моцна сціскаюць зброю.

Трэба сказаць, што студэнцкія работы Федара Бараноўскага прыцягнулі да сябе ўвагу гледачоў, якія наведвалі мастацкія выстаўкі, арганізаваныя інстытутам. Там ён паказаў сябе здольным пейзажыстам, улюбённым у родны беларускі край.

Многа і напружана працуюць студэнты В. Ганчароў, Ю. Пучніскі, М. Лісоўскі, І. Рэй, І. Белановіч. Герцавіч падлізі саветскіх людзей у гады Вялікай Айчынай вайны захапілі Ю. Пучніскага. Яму удалося напісаць захапляючую карціну «У паранены партызанкі Р. Шарыбей». Палатно маладога жывапісца экспанавалася на рэспубліканскай выстаўцы, прысвечанай 40-годдзю Савецкай Арміі. Тэма кампазіцыі студэнтаў І. Рэй, І. Белановіч — герцавіч абарона Брэсцкай крэпасці. Яны зрабілі некалькі удалых эскізаў і кампазіцый. А студэнта В. Ганчарова хаало сённяшняе жыццё майстроў калгасных ураджалюў.

Вучанца ў інстытуце будучыя графікі, скульптары, лэкаратары. У графічных добрых поспехаў дабіліся І. Немагай і А. Кашкурэвіч.

Маёй дыпломнай работай будучы ілюстратар да твора Эм. Вядулі «Салавей», — расказае І. Немагай. — Я люблю беларускую літаратуру і над ілюстрацыямі буду працаваць з вялікім натхненнем.

Старанна вучыцца і Арлен Кашкурэвіч. Курсавыя работы па кампазіцыі ўсё пяць год ён выконвае выдатна. Будучы скульптар А. Анкейчык зрабіў з пластыліну бюст Ул. І. Леніна. З натхненнем ліпіў студэнт партрэт Чайкоўскага (таніраваны гіпс).

Так вучанца і працуюць Малоды мастакі, скульптары, графікі. Для іх у інстытуце ёсць багатая бібліятэка. Тут можна знайсці патрэбныя падручнікі па розных дысцыплінах. Ёсць альбомы, ілюстрацыі, зборнікі па тэорыі жывапісу, скульптуры, гісторыі савецкага мастацтва, творы беларускіх і рускіх пісьменнікаў.

У інстытуце выкладаюць вядомыя майстры мастацтва рэспублікі. Сарод іх — прафесар, народны мастак В. Волкаў, народны мастак А. Глебаў, А. Бембеля, мастакі В. Цвірка, А. Казлоўскі і інш.

У апошні час значна палепшылася ўмова навучання моладзі — інстытут атрымаў новыя памяшканні. Праўда, яно ішч не задавальняе поўнаасцю ўсёх патрэб. Пажадана было б мець больш прасторных аўдыторый, кавы для індывідуальных заняткаў. Або ўзяць такі прыклад. Студэнт-скульптар Ішч раз прыходзіцца вучыцца ў майстэрнях выкладчыкаў, якія знаходзіцца ў розных раёнах горада. Безумоўна, кірсна працаваць непасрэдна з А. Глебавым. Тут студэнт атрымае слушную параду, зломеся гымбэ пазнаёміцца з вопытам майстра. Але ўсё ж было б лепш агуртаваць творчую моладзь у адным памяшканні, дзе яны маглі б кожны дзень абмяняцца думкамі, дапамагчы адна аднаму. Але галоўнае радасць у тым, што праз год адбудзецца першы выпуск факультэта і Саюз мастакоў узбагаціцца здольным беларускай моладдзю.

І. КЛАЗ.

Эдуардс МЕЖАЛАЙЦС Братэрсства

З Масквы, з Крамля даюць ўдумнай, Усенароднай, чалавечай, Праз поле, поплавы, бурны

Колькі песень тут складзена новых, Песень шчасна пад гукаў турбін, Вёска родная, будзь жа здарова, У дарогу сабраўся твой сын.

Ужо дзіцяці п'юць прахалоту Клены шхія на барышах, І чабору, рамону і мёду Ап'янячы ўвечар пах...

Над палямі, вадоў і лугамі Зоры віснучы, глядзяць на сяло: Вокны ў хатах гадзю аганькамі, Так утульна іскрыцца святло.

Загляну яшчэ ў светлыя вокны: Колькі дружбаў, цяпла і святла! Бацька журмыць над кнігамі вочкаў... А дачка толькі з поля прыйшла...

Хоць і зроблена намі нямаля, Хотам пуды стварыць на зямлі, Толькі першыя нашы каналы І бароны да сонца лягаць...

А парой яшчэ цяжкаявата Станіць зрубы пад водам хмар, Студзёны рук у крушэі багата І пад сілу ім працы цяжар.

Дарагі, бываеце здаровы! Дзеся гудка чыгуначны пунь, Доля, шчасце сваё адмыслова Вашы рушныя рукі купюць.

Пасядзеце я хачу яшчэ з вамі, Так мяне вы саграеі ў жыцці... Ды пара... Стралянушы крыламі, Песня кліча наперад ісі.

Дружбаў, шчасця я вам жадаю, Плённай працы і лёгкай хаты.

Эпілог з «Паэмы братэрсства».

Колькі радасці ў працы і жыцці нясё светлы, сонечны месяц май! Радасным будзе ён для нас і для ўсіх нашых сяброў—працоўных вялікай сацыялістычнай Радзімы.

Памятным будзе май гэты год для нашых блізкіх суседзяў—пісьменнікаў братняй Літвы. У май адбудзецца тудзень літоўскай літаратуры ў Беларусі.

Да гэтай знамянальнай даты рыхтуюцца не толькі пісьменнікі, але і шырокае кола чытачоў двух братніх рэспублік.

Нягледзячы на з'яўленне ў «Паэмы братэрсства» вядомага літоўскага паэта Э. Межалайца і артыкула літоўскага пісьменніка А. Жукаўска пра дружбу нашых народаў.

Нахай гэтыя матэрыялы ў дзень Першага Мая яшчэ раз сведчаць аб той дружбе, якая існуе паміж народамі нашай Савецкай краіны.

А калі я пра гэта завітаю, Можна, ў госці, а то навазжыць. —

Стрэнца з гэтай хачу навіноў, Што жыць толькі ў марах людзей, І, засеўшы пад вайшай страхом, Буду вясні паэму далей.

Веру — здзеісяцца мары народа, Мір вам, хаты, палеткі, бэры, Да спатвання, дымсвяткія волю! Да спатвання, друшайны-сябры!

Зніклі, счэзілі за нетрай лясноў Зорных, мілях Дрысвят бэраты, Тры дарогі ляжаць прада мяноў — Вільнюс, Рыга і Мінск дарогі...

Ах, дарогі... Якія дарогі! Калічучы, вабачы... Дарогі кругом, І выходзяць сабры на парогі, Ачмяняюць гасцінцу свой дом.

Я наведваў бы кожнага чыпера І адлічыў усіх ах душы, Ах балтыйскіх партоў да Паміра Крутыя хадзілі б каўшы!

Я сустраціў хачу з Волга-Донам, І ў маленстве я марыў не рэз Пастаць над цяснай бяздоннай, Змёрць вочам з Каўбека Каўкас.

Запрашаюць у госці бакінцы, Запрашае далёкі Урал, І за нас, пабачымым фэраіным, Узнімаю высока бака!

Паравоў ў Арле затрубілі, Катя Курскі паюць салаўі. — Пад Арлом ім у атаку хадзілі, Быў пад Курскам прывал у гаі!

І цвітуць у мяне каля воян Руж кусты — друга вернага дар: Ён жыць ў Браване, далёка, Гор армянскіх вядомы пясняр.

Кліча Мінск. Чую кліч Сталінграда, Кліча песня латышскай зямлі, У сінгах, у лістве вінаграда Дружбы нашай дарогі лягі.

А сьпішылі яны над ракою Ля Крамля, пад сінгамі зары, Там, дзе б'ецца заўжды баявое Сэрца партыі нашай, сябры.

О Масква, наша маці і святла! Дарага, шырок твой разлог! Быццам сонца, бязмежнаму свету Швеішч промянімы ясных дарог.

Знаю: веча прамяніцца Маю Над шыахамі да вярных сяброў, Я іду, дарагі абдымаю І жадаю Шчаслівых гадоў.

Пераклаў з літоўскай мовы А. Вялюгін, М. Калачынскі.

Жывыя рэкі

У Заходняй Беларусі, недалёка ад вёскі Ладзуні, у балотах ёсць даўняыя ракі. Іны нікуды не цякуць. Свой пачатак такія рака бярэ дзе-небудзь у лагчыне, расцягваюцца на некалькі, іны раз — на дзесяткі кіламетраў і ў другой лагчыне ні з таго, ні з сцяго... знікае.

Масювыя жыркы называюць гэтыя ракі мёртвымі.

Мне, як чалавеку, значна частка жыцця ягона праякіла ў калігалістычных краінах, гэтыя ракі вельмі нагадваюць сувязь паміж народамі пры буржуазнай уладзе.

Атрымаўшы свой пачатак на якім-небудзь этапе гісторыі, гэтая сувязь існавала на працягу поўнага адрэзку часу і раптам... ні з таго, ні з сцяго абрываўся на якім-небудзь другім этапе гісторыі, спускалася ў падыемале з тым, каб зноў дзе-небудзь у іншым месцы вырвацца на паверхню.

Толькі сацыялістычны лад надаў жыццё гэтым мёртвым рэкам культуры, зрабіў іх тутакжлівымі. Яны прарваліся і жывае, нібы дачкаўшыся вясновай паводкі, рушылі наперад, зліліся ў вялікія, шырокія, неабсяжныя патак — у патак савецкай культуры.

Аналагічна складвалася на працягу стагоддзяў і сувязь паміж літоўскім і беларускім народамі, якіх з'янавае, бадай, самая даўняя і цесная дружба.

Валі гэтыя дружба завязалася? Магчыма таты, калі два суседзі — літовец і беларус — упершыню выйшлі з прымытняў дараўнай сахай арца (па-літоўску — арці) і адін сказаў арцане, а другі — арты або раты, артыяніні і артыянішас.

А магчыма, тады, калі адзін, прыгледзеўшыся да работы другога, сказаў рупліва, а

Альб. ЖУКАЎСКАС

другі — рупесцінас? А, магчыма, яшчэ раней? На тысячы год раней або пазней — гэта не мае вялікага значэння для блізкасці гэтых народаў, настолькі старадаўня іх дружба, карэні якой ідуць у сіваю мінуўшчыну.

Мы маем многа агульных з беларусамі слоў, выразаў, прымавак, прыказак і аб прычы, і аб хатнім ужытку, і аб каханні... І колькі іх! Гавораць, дзвесце. А магчыма, два разы па дзвесце? А магчыма ішч большы? — паспрабуй, падлічы.

Хто з іх — літовец ці беларус — першы падумаў, хто з іх — беларус ці літовец — першы склаў і пусціў на ўжытак які-іншы словы, прыказкі? Ды хто ў гэтым разбраўца?.. Але хіба гэта важна?

Галоўнае — тое, што іны, гэтыя словы, былі і з'яўляюцца выказваннем цеснай сувязі, цёплых пачуццяў, узасемнай агоды, любові і ўдзячнасці, а не з'явіліся ў выніку лаянкі і сваркі. Бо злосьці нараджае толькі лаянку, сварка нараджае толькі злосьню, брыдкія словы.

Цікава і адзіліўка тое, што агульных з беларусамі слоў сваркі, м'я літоўцы, не маед. Відаць, у ходзе гісторыі нам мала даводзілася лаяцца або сварыцца паміж сабой, і ў выніку гэтага мы і не перанялі адзін у аднаго злосьных слоў, а толькі... добрыя. Відаць, нам больш даводзілася дружыцца ў працы, за агульным сталом, у барачыце супраць агульнага ворага, у радасці, якая знаменуе смесную перамогу.

Надаўна мне давялося пабываць у Гродзенскім музеі (даўноны музей, можна толькі пазаздросціць!).

У этнаграфічным аддзяленні музея некаторыя нацыянальныя тэяніны, нацыянальнае адзенне нагадваюць літоўскія, латвійскія тэяніны і адзенне: тое ж самае можна сказаць і пра некаторыя рэчы хатняга ўжытку. Ёсць паўнае падобнасства і ў народнай творчасці.

Некалі былі спрэчкі нахонт гэтага. Беларусы гаварылі: «Літоўцы запамычалі ў нас», а літоўцы гаварылі: «Беларусы запамычалі ў нас».

Ші сур'ёзна гэтага спрэчка? Наўрад. Хутчэй за ўсё братэрскае сусветства на працягу стагоддзяў усё гэта зблізіла, прынабліла адно другому.

Хіба ішчэ і цяпер цяслар са Шпендубро не перапраўляецца праз Нёман, скажам, у Азяркі, да беларускага дзесяра, каб паглядзець, што і як ён робіць?

Хіба ішчэ і цяпер не перапраўляюцца праз Нёман беларускія дзятчаты, скажам, у Варнішкес, каб паглядзець на ўзрыстае палатно на тэянікім станку? Хіба літоўскія дзятчаты не бегавць да беларускіх дзятчот?

Хто ў ваго пераняў, хто каму даў ці перадаў на працягу стагоддзяў, хто з кім і што стваралі разам? — заблытаемся ў пошухах адказаў на гэтыя пытанні.

Так! Многа ў нашых народаў своеасаблівага, рознага, але німаля і агульнага паміж намі — дзума братамі.

А некаторыя дзюскія песні, казкі і вуснае народная творчасць заходніх беларусаў? Колькі агульных матываў, якія чакаем, каб вучоныя вывучылі, сістэматызавалі іх, вядома, не дзеля таго, каб даказаць розніцу паміж дзума суседзімі, а дзеля таго, каб даказаць іх блізкасць. (Заканчэнне на 4-й стар.)

Чытачы — пісьменнікам

Колькі палымных віншаванняў, шчырых і сардэчных слоў пасылаюць у гэты дні савецкія людзі ў адрас сваіх блізкіх, знаёмых! Яны віншуюць адзін аднаго са святам, жадаюць радасці ў жыцці, здароўя, самых лепшых поспехаў у працы.

Многія і многія лісты як у перадачоныны, так і ў звычайныя будні дні пасылаюць чытачы ў адрас нашых пісьменнікаў. Пшшуча простыя людзі — рабочыя і калгаснікі, студэнты і настаўнікі, інжынеры і будаўнікі, машыністы і аграрныя, воіны Савецкай Арміі.

Яны выказваюць свае пачуцці, свае думкі аб прачытаных кнігах, гавораць пра тое, што ім спдабалася ў тых або іншых творах. Гэтыя лісты яскравай за ўсё гавораць аб сувязі наднаў літаратуры з жыццём народа.

Напярэдадні Першамай мяюгін беларускія прэзавікі, пасты і драматургі атрымалі ад чытачоў дзесяткі лістоў. Наш карыспісаліт заўважыў, з прасьбаў да некаторых пісьменнікаў, каб яны пазнаёмілі рэдакцыю са сваёй поштай. Вось асобныя пісьмы чытачоў. Яны гавораць самі за сябе так, што ніякіх каментарыяў не трэба.

Іаў ГУРСНАМУ

З Пінскага падвучылішча:

«Дарагі таварыш Гурскі! Давольнае сказаць Вам ад свайго імя і ад імя ўсіх студэнтаў Пінскага падвучылішча, якія любяць беларускую літаратуру, шчырае каласмольскае дзякуй за ваш раман «У агні». Мне асабіста гэты раман вельмі спадабаўся, як і раман М. Лынькова «Векаломны дні» і многія іншыя творы беларускай прозы аб Вялікай Айчынай вайне. Прачытаўшы гэтыя кнігі, яскрава ўяўляю карціны чалавечкай акупанты, зверствы фашысцкай бандытаў над нашымі людзьмі, помсту і мепераможную сілу савецкіх людзей. Аб усім гэтым я шчыра рад даведзецца з вашай кнігі. Буду чытаць яшчэ больш, каб ведаць гісторыю свайго народа. Я люблю родную беларускую літаратуру, гачу за яе наоіксімі. Жадаю Вам здароўя, поспехаў у творчай працы.

Ваш чытач Васіль Туркеевіч.

Івану МЕЛЕЖУ

З Севастопалю:

«Толькі што прачытала Ваш раман «Мінскі напрамак». Цікавая кніга. У ёй паддзеныя савецкіх людзей — абаронцаў Радзімы. З першых радкоў пачынаеш любіць іх, праявілася любоўю да той вялікай справы, якую выконваюць яны.

З вашай кнігі чытач атрымавае ўяўленне і аб Мінску тых часоў. Я ніколі не бачыла Мінска. Але мне добра знаёмы тэя карціны, якія Вы апісваеце: руіны, пажары, разбуранні і першыя дні вайны. Ніколі не забуду таго дня, калі немцы разбавілі Наварасіяс.

Пасля заканчэння вайны я пайшла працаваць на будоўлю, аднавіліч горад-герой Севастопаль. 1946 год быў вельмі цяжкім годам для нас. Горад увесь лжаў у руінах, у ім не было ніводнага чалага дома. Але мы, камсамольны-будаўнікі, далі слова нашай партыі, што адноімі герцавіч Севастопаль і зробілі яго ішчэ больш прыгожым, чым ён быў да вайны.

Свае слова мы стрымалі. Зараз наш горад-герой стаіць такі прыгожы, што будаўнікі ганарыцца свай працай.

Я чула, што і Мінск стаў таксама цудоўным, прыгожым горадам. Слаба прапачаваў жымгане, зноў абудовавічы сталіны свай рэспубліка.

Усе мы прышчы дзела таво, каб цудоўна, ішчэнае жыццё ўсім людзям на свеце. Мы хочам жыць, будзь яе адстойваць да апошніх сіл. Мір патрэбен нам і нашым дзетам.

Дзякуй вам за цудоўную кнігу, якая выйшла так многа светлых думак і пачуццяў, вучыць любіць сваю Радзіму, свай народ. Жадаю Вам усёго найлепшага.

Тэхнік-будаўнік Майнас Лана Міхадлаўна.

Піліну ПЕСТРАКУ

З горада Карталы Чылябінскай вобласці. У выдзешта «Савецкі пісьменнік» (Масква):

«Вывабілае што ў шчырае прызнанне. Я на быў знаёма раче з таварышю беларускага паэта і празаіка Піліна Сямёнавіча Пестрака. Але ўсё я толькі што прачытала яго раман «Сустраенне на барыскава». Якая гэта цудоўная кніга! Калі я чытала яе, мне здавалася, што я сама знаходзімся не перадаю ліній барачыцы за ішчэце працоўных, удзельнічаю ў тых падзеях, якія апісваюцца ў рамане. Усё май жыццё зноў прапачу перада мяно! Шкода толькі, што ў кнізе не апісана сустрача Аляксі і Нобі з сынам.

Дарагая рэдакцыя! Магчыма, не так трэба было пісаць водгук на прачытаную кнігу, выбавілае, калі дрэнна напісала, бо пішу першы раз. Але раман Піліна Пестрака ўсклаваў мяне ба лэмбікі душы. Я нават не думала, што так добра можна апісваць жыццё чалавека — змагага за ішчэце працоўных.

Дзе зараз Піліл Сямёнавіч, над чым ён працее? (У біяграфічнай дэведы нічога аб гэтым не гаворыцца). Перадзіце лму мае самыя найлепшыя пажаданні. Устаа абарна.

Людэ Аўдзіенка.

Івану ШАМЯКІНУ

З Прудкаўскай сярэдняй школы Гомельскай вобласці:

«Паважаны Іван Пятровіч! Мы правалі дыснут па Вашаму новаму раману «Крыніцы». Да дыснуту дзе добра падрыктаваліся, напісалі свае ўспяткіны.

Тэма кіруноч ролі партыі ў развіцці сельскай гаспадаркі, росту культуры нашай вёскі, на нашым думку, ўжыта Вамі ў гэтым рамане праблема і асасасана. Асобліва зацікавіла нас жыміч Крынічкай сярэдняй школы, яе ўчыцель і настаўнік. Тут раскрыта вярмодска-карэныя работа вучыцель і іх планам на будучае. Нам падбаваіцца востра Алішэ Касцянічка, з яю прачытаўцаю, прагай да вучобы, набыталіваасцю і ўпартасцю ў дасягненні жым. Але не зусім ім апра

ЖЫВЫЯ РЭЖЫ

Юныя музыканты

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й старонцы.)

Або вольнем двух сапраўдных народнах паэтаў — беларуса Янку Купала і літоўца Людаса Гіры. Абодва яны пачыналі пісаць вершы амаль адначасова. Адым пісаў на беларускай, другі — на літоўскай мове. Людас Гіра не ведаў беларускай мовы, Янка Купала — літоўскай.

Але калі чытаеш вершы, напісаныя імі прыкладна па тым жа часе, здаецца, што ты чытаеш аднаго паэта. Гэта і ёсць тая аднаго паэта, якая існуе ў душы кожнага з нас. Гэта і ёсць тая аднаго паэта, якая існуе ў душы кожнага з нас.

У Віленісе, на вуліцы, названай імям літоўскага паэта Людаса Гіры, устаноўлена мемарыяльная дошка на доме, дзе жыў беларускі паэт Янка Купала. Прыгожа ўвечылі імямі паэтаў і вуліцы ў Віленісе. Гэта і ёсць тая аднаго паэта, якая існуе ў душы кожнага з нас.

Аб тым, як літоўцы пачалі перапісваць вершы Янкі Купала, Валодзіца Таўлая, Шпы Тарас і іншых беларускіх паэтаў, беларускія паэты перапісалі вершы літоўскіх паэтаў, удзельнічалі ў літаратурных вечарах.

Аб тым, як літоўцы пачалі перапісваць вершы Янкі Купала, Валодзіца Таўлая, Шпы Тарас і іншых беларускіх паэтаў, беларускія паэты перапісалі вершы літоўскіх паэтаў, удзельнічалі ў літаратурных вечарах.

Аб тым, як літоўцы пачалі перапісваць вершы Янкі Купала, Валодзіца Таўлая, Шпы Тарас і іншых беларускіх паэтаў, беларускія паэты перапісалі вершы літоўскіх паэтаў, удзельнічалі ў літаратурных вечарах.

Аб тым, як літоўцы пачалі перапісваць вершы Янкі Купала, Валодзіца Таўлая, Шпы Тарас і іншых беларускіх паэтаў, беларускія паэты перапісалі вершы літоўскіх паэтаў, удзельнічалі ў літаратурных вечарах.

— Ты сходиш паглядзець і на Лукішскай турме, дзе цябе трымалі беларускія п'яніцы! — запяўтаў я яго, жартуючы.

Ві гучна, ад душы заратаў. Лёгка цябе на сэрцы ў душы. Далека тыя часы ў паліцэйскай, ахранкай, шпікамі, з нацыянальнымі ўціскамі і праследваннямі.

Пасля аднаўлення ў 1940 годзе Літоўскай Сацыялістычнай Саветскай Рэспублікі і следзі за тым, як адбываўся адзін за адным пераход літоўцаў да свабоды.

Ужо ў 1940 г. Штраас Цірка і Антанас Венцлава едучы ў Мінск, дзе адзначалася 35-я гадавіца творчай дзейнасці Янкі Купала.

«Для нас, пісьменнікаў маладой саветскай рэспублікі, гэты візіт быў першай саветскай сустрэчай у сямі беларускіх саветскіх пісьменнікаў», — піша А. Венцлава.

Наступнай вясной Янка Купала, Якуб Колас і іншыя дзеячы беларускай культуры наведвалі Віленісе, пазнаёміліся з дасягненнямі Саветскай Літвы, з яе светлымі перспектывамі.

Гуляючы па Віленісе або сядзячы за чаркай літоўскага крупіку, літоўскія і беларускія дзеячы культуры гаварылі, абмяркоўвалі, побач з іншымі пытаннямі, і пытанні аб набытых і новых, аб пераказе літаратурных твораў з адной на другую мову. Праз некаторы час адбылася сустрэча ў Каўнасе.

Адзак вералічным напад гітлераўскай Германіі на нашу краіну часова пераходзіў ад агульнага ўзросту ўзросту ўзросту. Саветская Літва, а за ёю і Саветская Беларусь пачалі пад прыгнётам нямецкіх фашыстаў і зноў беларусы, як і ў старажытныя часы, шукалі пошук з літоўцамі, з рускімі, каб сумеснымі сіламі даць адпор ненавісному ворагу.

Варацьба супраць агульнага ворага яшчэ больш зблізіла эвакуіраваную ў глыб краіны літоўскую і беларускую інтэлігенцыю, асабліва пісьменнікаў.

Патрас Цірка, Антанас Венцлава, Косцас Корсакас вельмі цёпла шпіцэ аб су-

— Ты сходиш паглядзець і на Лукішскай турме, дзе цябе трымалі беларускія п'яніцы! — запяўтаў я яго, жартуючы.

Ві гучна, ад душы заратаў. Лёгка цябе на сэрцы ў душы. Далека тыя часы ў паліцэйскай, ахранкай, шпікамі, з нацыянальнымі ўціскамі і праследваннямі.

Пасля аднаўлення ў 1940 годзе Літоўскай Сацыялістычнай Саветскай Рэспублікі і следзі за тым, як адбываўся адзін за адным пераход літоўцаў да свабоды.

Ужо ў 1940 г. Штраас Цірка і Антанас Венцлава едучы ў Мінск, дзе адзначалася 35-я гадавіца творчай дзейнасці Янкі Купала.

«Для нас, пісьменнікаў маладой саветскай рэспублікі, гэты візіт быў першай саветскай сустрэчай у сямі беларускіх саветскіх пісьменнікаў», — піша А. Венцлава.

Наступнай вясной Янка Купала, Якуб Колас і іншыя дзеячы беларускай культуры наведвалі Віленісе, пазнаёміліся з дасягненнямі Саветскай Літвы, з яе светлымі перспектывамі.

Гуляючы па Віленісе або сядзячы за чаркай літоўскага крупіку, літоўскія і беларускія дзеячы культуры гаварылі, абмяркоўвалі, побач з іншымі пытаннямі, і пытанні аб набытых і новых, аб пераказе літаратурных твораў з адной на другую мову. Праз некаторы час адбылася сустрэча ў Каўнасе.

Адзак вералічным напад гітлераўскай Германіі на нашу краіну часова пераходзіў ад агульнага ўзросту ўзросту ўзросту. Саветская Літва, а за ёю і Саветская Беларусь пачалі пад прыгнётам нямецкіх фашыстаў і зноў беларусы, як і ў старажытныя часы, шукалі пошук з літоўцамі, з рускімі, каб сумеснымі сіламі даць адпор ненавісному ворагу.

Варацьба супраць агульнага ворага яшчэ больш зблізіла эвакуіраваную ў глыб краіны літоўскую і беларускую інтэлігенцыю, асабліва пісьменнікаў.

Патрас Цірка, Антанас Венцлава, Косцас Корсакас вельмі цёпла шпіцэ аб су-

— Ты сходиш паглядзець і на Лукішскай турме, дзе цябе трымалі беларускія п'яніцы! — запяўтаў я яго, жартуючы.

Ві гучна, ад душы заратаў. Лёгка цябе на сэрцы ў душы. Далека тыя часы ў паліцэйскай, ахранкай, шпікамі, з нацыянальнымі ўціскамі і праследваннямі.

Пасля аднаўлення ў 1940 годзе Літоўскай Сацыялістычнай Саветскай Рэспублікі і следзі за тым, як адбываўся адзін за адным пераход літоўцаў да свабоды.

Ужо ў 1940 г. Штраас Цірка і Антанас Венцлава едучы ў Мінск, дзе адзначалася 35-я гадавіца творчай дзейнасці Янкі Купала.

«Для нас, пісьменнікаў маладой саветскай рэспублікі, гэты візіт быў першай саветскай сустрэчай у сямі беларускіх саветскіх пісьменнікаў», — піша А. Венцлава.

Наступнай вясной Янка Купала, Якуб Колас і іншыя дзеячы беларускай культуры наведвалі Віленісе, пазнаёміліся з дасягненнямі Саветскай Літвы, з яе светлымі перспектывамі.

Гуляючы па Віленісе або сядзячы за чаркай літоўскага крупіку, літоўскія і беларускія дзеячы культуры гаварылі, абмяркоўвалі, побач з іншымі пытаннямі, і пытанні аб набытых і новых, аб пераказе літаратурных твораў з адной на другую мову. Праз некаторы час адбылася сустрэча ў Каўнасе.

Адзак вералічным напад гітлераўскай Германіі на нашу краіну часова пераходзіў ад агульнага ўзросту ўзросту ўзросту. Саветская Літва, а за ёю і Саветская Беларусь пачалі пад прыгнётам нямецкіх фашыстаў і зноў беларусы, як і ў старажытныя часы, шукалі пошук з літоўцамі, з рускімі, каб сумеснымі сіламі даць адпор ненавісному ворагу.

Варацьба супраць агульнага ворага яшчэ больш зблізіла эвакуіраваную ў глыб краіны літоўскую і беларускую інтэлігенцыю, асабліва пісьменнікаў.

Патрас Цірка, Антанас Венцлава, Косцас Корсакас вельмі цёпла шпіцэ аб су-

— Ты сходиш паглядзець і на Лукішскай турме, дзе цябе трымалі беларускія п'яніцы! — запяўтаў я яго, жартуючы.

Ві гучна, ад душы заратаў. Лёгка цябе на сэрцы ў душы. Далека тыя часы ў паліцэйскай, ахранкай, шпікамі, з нацыянальнымі ўціскамі і праследваннямі.

Пасля аднаўлення ў 1940 годзе Літоўскай Сацыялістычнай Саветскай Рэспублікі і следзі за тым, як адбываўся адзін за адным пераход літоўцаў да свабоды.

Ужо ў 1940 г. Штраас Цірка і Антанас Венцлава едучы ў Мінск, дзе адзначалася 35-я гадавіца творчай дзейнасці Янкі Купала.

«Для нас, пісьменнікаў маладой саветскай рэспублікі, гэты візіт быў першай саветскай сустрэчай у сямі беларускіх саветскіх пісьменнікаў», — піша А. Венцлава.

Наступнай вясной Янка Купала, Якуб Колас і іншыя дзеячы беларускай культуры наведвалі Віленісе, пазнаёміліся з дасягненнямі Саветскай Літвы, з яе светлымі перспектывамі.

Гуляючы па Віленісе або сядзячы за чаркай літоўскага крупіку, літоўскія і беларускія дзеячы культуры гаварылі, абмяркоўвалі, побач з іншымі пытаннямі, і пытанні аб набытых і новых, аб пераказе літаратурных твораў з адной на другую мову. Праз некаторы час адбылася сустрэча ў Каўнасе.

Адзак вералічным напад гітлераўскай Германіі на нашу краіну часова пераходзіў ад агульнага ўзросту ўзросту ўзросту. Саветская Літва, а за ёю і Саветская Беларусь пачалі пад прыгнётам нямецкіх фашыстаў і зноў беларусы, як і ў старажытныя часы, шукалі пошук з літоўцамі, з рускімі, каб сумеснымі сіламі даць адпор ненавісному ворагу.

Варацьба супраць агульнага ворага яшчэ больш зблізіла эвакуіраваную ў глыб краіны літоўскую і беларускую інтэлігенцыю, асабліва пісьменнікаў.

Патрас Цірка, Антанас Венцлава, Косцас Корсакас вельмі цёпла шпіцэ аб су-

На здымку: Люба Суржыцкая і Ніна Навіцкая на занятках па класу дымабал. Фота С. Чырвінкі.

Юбілейны вечар кампазітара

Нельга гаварыць пра жыццё і творчы шлях старажытнага саветскага кампазітара Васіля Андрэевіча Залатарова і не ўспомніць удольныя старонкі з гісторыі рускай музычнай культуры канца XIX і пачатку XX стагоддзяў, першыя гады станаўлення саветскага музычнага мастацтва, прафесійнай музыкі нашых братніх рэспублік. Нельга таксама гаварыць пра выдатнага твора на рускую, украінскую, беларускую, мадаўскую, узбекскую, туркменскую, талдыкскую тэматыку, пра лепшыя творы класіфіцы, вакальна-сімфанічныя творы, хоры, музыку для народных інструментаў і не называць імя В. А. Залатарова. І, нарэшце, нельга гаварыць і ўспомніць многіх буйнейшых рускіх і ўкраінскіх саветскіх кампазітараў і дырыжораў, пра фарміраванне беларускай кампазітарскай школы і не называць імя В. А. Залатарова. І, нарэшце, нельга гаварыць і ўспомніць многіх буйнейшых рускіх і ўкраінскіх саветскіх кампазітараў і дырыжораў, пра фарміраванне беларускай кампазітарскай школы і не называць імя В. А. Залатарова. І, нарэшце, нельга гаварыць і ўспомніць многіх буйнейшых рускіх і ўкраінскіх саветскіх кампазітараў і дырыжораў, пра фарміраванне беларускай кампазітарскай школы і не называць імя В. А. Залатарова.

Трыццаць год за акіянам

АПАВЯДАННЕ БЫЛОГА ЭМІГРАНТА ЦІТА СІНКАВА

такі заробак атрымаў я таму, што быў закройшчыкам, а простыя рабочыя мелі ў паўтара разы менш.

— А цяпер я раскажу пра апошнія дні нашага жыцця за акіянам, — працягнуў Ціт Яфімавіч. — Мы звярнуліся да саветскага пасольства ў Канада. Праз некаторы час атрымаў адтуль пісьмо, вярну на ўезд у СССР і былі бязмежны рады. Прадзілі ўсё, што было ў нашай невялікай гаспадарцы і пачалі рыхтавацца да з'езду.

Перад з'ездам у Таронта мы заехалі на сваю фабрыку. Ва ўсім добрым працэсе, нібы мёртвыя, стаялі стэны, пакрытыя брызлістымі чадзімі. Фабрыконт звольніў рабочых гэтага пяха. Калі пры нас тут працавала 96 чалавек, дык цяпер іх заставацца восем.

Без работ засталася сям'я Сцяпана Стасюка. У яго шасцера дзяцей. І я бяжусь, каб з яго сям'ёй не зарыўся нешта падобнае таму, што было з сям'ёй Сяргея Асюка.

Без работ засталася і сям'я Савасцяна Грышчука, Давыда Прыстула і Чарнічука. Настаў радасны дзень нашага а'гледу на Радзіму. Калі мы садзілі на парадок, на беразе сталі зямлікі-эмігранты, якія прыйшлі ў праводзіць нас. Яны махалі рукамі, хусткамі і ўсё да аднаго плакалі. Мы таксама плакалі па тых, хто застаўся на беразе. Плакалі таму, што ведалі, як цяжка ім будзе жыць за акіянам.

І вось мы на Радзіму. Саветскі парадок «Белавостра» прывёз нас у Лондан у Ленінград. Развітваемся з гаспадаркай каманды парадка і з яго капітанам Нікалаевым. Ад імя ўсіх матросаў ён уручае нам падакрэпі — кніжкі саветскіх пісьменнікаў.

Калі мы ступілі на саветскую зямлю, і прыгадаў словы нашага таварыша Пятра Пракопчыка з Пінска, які праводзіў нас на Радзіму і ціпер ходзіць без работ.

— Ціт, калі ступіш на саветскую зямлю, пакланіся і пацалуй не за мяне. А калі будзе магчыма, прыймі мяне ў канвеіце дробачку нашай роднай зямлі.

Я зрабіў гэта, як толькі сшышоў з парадка. І зямлі таксама паслаў.

Надзяна я атрымаў з Таронта пісьмо ад Пятра Пракопчыка. Ён піша: «Ціт, іначай, што паехаў на Радзіму. Я ж дагэтуль хаджу без работ».

Гэта ж цяпер адказвае Пракопчыку на штыце пісьмо Вялома, пішушы, што я жыў добра, працаваў задовольна. Але ён можа не паверыць. Там вядзецца палітыка прапаганды супраць Саветскага Саюза. Пра наш краіну гавораць так ілжыва, што людзі баяцца ехаць сюды.

Усё ж я думаю, што Пракопчык паверыць мне. Я напішу яму без перавердання: «Як толькі прыехаў у Гомель, мяне прыймаў і выклікае галарэдка Савета. У гэты ж дзень ям з Ефрасіняй Васільеўнай далі работу на спецыяльнасці. Цяпер мы працуем у швейнай арцелі «Капацятар». Жонка шые касцюмы, а я працую кантра-дэрам, сячу за якасцю вырабаў. Міністра арцелі дала нам добрую кватэру. Тут у нас ёсць і святло, і радыё, і паровае апычленне. Пляючы на кватэру ёсць 30 рублёў у месяц. Зарабляем жа ў месяц на 700—800 рублёў кожны. У Таронта мы ні разу не хадзілі ў кіно, а тут не прпускаяем ніводнай карціны».

Кожны дзень пасля работы я воль так гляджу ў акно і любуюся ростам нашага горада. Як хутка будуюцца дамы! І ўсё гэта для народа, усё гэта робіць Камуністычная партыя, якой мы з жонкай бязмежна ўдзячны за тое, што мы дала нам быццам эмігрантам, усё магчыма для нармальнага жыцця на Радзіме. Цяпер мы дзім сабе паўнапраўнымі грамадзянамі Саветскай краіны.

Запісаў Рыгор Арцём'еў.

Юбілейны вечар кампазітара

Натхнёны твор — сюіта ў форме вар'яцый для скрыпкі і фартэпіяна. Удалае выкананне не на вечары лярэзатм Усеазаганна конкурсныя скрыпачы М. Гальштэйнам і С. Бяльжэцкім было таксама і свабодна аб'явілі твора, бо ўпершыню ён прагучаў 60 год назад, выкананы самім аўтарам — у свой час выдатным скрыпачам.

Я нарадзіўся і жыў у вёсцы Старалудбы на Антопальшчыне. Вацкі мя загінулі ў час імперыялістычнай вайны. Дзеятнаццацігадовым хлопцам я і вырашыў падпацца на пошукі замоўскага пшчасця.

Дарога. Мора. Шчысь сутах у труме парадка. І воль, нарэшце, Галіфакс—порт Канады. Калі я ступіў на чужую зямлю, пачуў незразумелую гаворку—мяне стала страшна. У кішні заставалася некалькі долараў, а ў торбе—толькі сукатры. Куды ісьці? Дзе шукаць работу?

Некалькі сутак прабукаў я па вузкіх і цёмных вуліцах Галіфакса. За апошні доллар паслаў у горад Саскату. Тут пасля доўгіх блызнюў знайшоў рускага фермера. Я спадбаўся гаспадару, які мержаваў, прыкладна, так: малоды, здаровы хлапец, вільні, і бясплатна будзе добра працаваць.

Шчысь год я араў аямлю, севу і збіраў хлеб, атрымаўшы ад гаспадары 30 долараў у месяц. На гэты заробак я мог толькі-толькі прахарчыцца ды з большага прыкрыкнуць гаспадару.

Калі гаспадар пачаў звальняць рабочых, паступова дайшла чарга і да мяне. Я зноў застаўся без работы. І зноў лёс пачаў ганяць мяне ў пошуках хлеба. Дзе толькі я ні быў! Палавіну Канады аб'ездзіў. У Галіфаксе грузіў міншкі ў трумы акіяніскіх парадкаў, у Саскату гуіў спіну на зямляных работах, на чужой краіне, дзе ўсім кіруе, смочычы тваю кроў, долар.

— У пошуках работы я апынуўся ў горадзе Таронта, — апавадае дзед Ціт Яфімавіч. — Тут у майм жыцці адбылася вялікая падзея: я сустрэўся з украінскай дзяўчынай. Воль яна, побач са мной. Дзяўчына была таксама адзіночка. Прыхрала ў Канаду шукаць шчаслівага жыцця.

Юбілейны вечар кампазітара

Натхнёны твор — сюіта ў форме вар'яцый для скрыпкі і фартэпіяна. Удалае выкананне не на вечары лярэзатм Усеазаганна конкурсныя скрыпачы М. Гальштэйнам і С. Бяльжэцкім было таксама і свабодна аб'явілі твора, бо ўпершыню ён прагучаў 60 год назад, выкананы самім аўтарам — у свой час выдатным скрыпачам.

Я нарадзіўся і жыў у вёсцы Старалудбы на Антопальшчыне. Вацкі мя загінулі ў час імперыялістычнай вайны. Дзеятнаццацігадовым хлопцам я і вырашыў падпацца на пошукі замоўскага пшчасця.

Дарога. Мора. Шчысь сутах у труме парадка. І воль, нарэшце, Галіфакс—порт Канады. Калі я ступіў на чужую зямлю, пачуў незразумелую гаворку—мяне стала страшна. У кішні заставалася некалькі долараў, а ў торбе—толькі сукатры. Куды ісьці? Дзе шукаць работу?

Некалькі сутак прабукаў я па вузкіх і цёмных вуліцах Галіфакса. За апошні доллар паслаў у горад Саскату. Тут пасля доўгіх блызнюў знайшоў рускага фермера. Я спадбаўся гаспадару, які мержаваў, прыкладна, так: малоды, здаровы хлапец, вільні, і бясплатна будзе добра працаваць.

Шчысь год я араў аямлю, севу і збіраў хлеб, атрымаўшы ад гаспадары 30 долараў у месяц. На гэты заробак я мог толькі-толькі прахарчыцца ды з большага прыкрыкнуць гаспадару.

Калі гаспадар пачаў звальняць рабочых, паступова дайшла чарга і да мяне. Я зноў застаўся без работы. І зноў лёс пачаў ганяць мяне ў пошуках хлеба. Дзе толькі я ні быў! Палавіну Канады аб'ездзіў. У Галіфаксе грузіў міншкі ў трумы акіяніскіх парадкаў, у Саскату гуіў спіну на зямляных работах, на чужой краіне, дзе ўсім кіруе, смочычы тваю кроў, долар.

— У пошуках работы я апынуўся ў горадзе Таронта, — апавадае дзед Ціт Яфімавіч. — Тут у майм жыцці адбылася вялікая падзея: я сустрэўся з украінскай дзяўчынай. Воль яна, побач са мной. Дзяўчына была таксама адзіночка. Прыхрала ў Канаду шукаць шчаслівага жыцця.

Юбілейны вечар кампазітара

Натхнёны твор — сюіта ў форме вар'яцый для скрыпкі і фартэпіяна. Удалае выкананне не на вечары лярэзатм Усеазаганна конкурсныя скрыпачы М. Гальштэйнам і С. Бяльжэцкім было таксама і свабодна аб'явілі твора, бо ўпершыню ён прагучаў 60 год назад, выкананы самім аўтарам — у свой час выдатным скрыпачам.

Я нарадзіўся і жыў у вёсцы Старалудбы на Антопальшчыне. Вацкі мя загінулі ў час імперыялістычнай вайны. Дзеятнаццацігадовым хлопцам я і вырашыў падпацца на пошукі замоўскага пшчасця.

Дарога. Мора. Шчысь сутах у труме парадка. І воль, нарэшце, Галіфакс—порт Канады. Калі я ступіў на чужую зямлю, пачуў незразумелую гаворку—мяне стала страшна. У кішні заставалася некалькі долараў, а ў торбе—толькі сукатры. Куды ісьці? Дзе шукаць работу?

Некалькі сутак прабукаў я па вузкіх і цёмных вуліцах Галіфакса. За апошні доллар паслаў у горад Саскату. Тут пасля доўгіх блызнюў знайшоў рускага фермера. Я спадбаўся гаспадару, які мержаваў, прыкладна, так: малоды, здаровы хлапец, вільні, і бясплатна будзе добра працаваць.

Шчысь год я араў аямлю, севу і збіраў хлеб, атрымаўшы ад гаспадары 30 долараў у месяц. На гэты заробак я мог толькі-толькі прахарчыцца ды з большага прыкрыкнуць гаспадару.

Калі гаспадар пачаў звальняць рабочых, паступова дайшла чарга і да мяне. Я зноў застаўся без работы. І зноў лёс пачаў ганяць мяне ў пошуках хлеба. Дзе толькі я ні быў! Палавіну Канады аб'ездзіў. У Галіфаксе грузіў міншкі ў трумы акіяніскіх парадкаў, у Саскату гуіў спіну на зямляных работах, на чужой краіне, дзе ўсім кіруе, смочычы тваю кроў, долар.

— У пошуках работы я апынуўся ў горадзе Таронта, — апавадае дзед Ціт Яфімавіч. — Тут у майм жыцці адбылася вялікая падзея: я сустрэўся з украінскай дзяўчынай. Воль яна, побач са мной. Дзяўчына была таксама адзіночка. Прыхрала ў Канаду шукаць шчаслівага жыцця.

Юбілейны вечар кампазітара

Натхнёны твор — сюіта ў форме вар'яцый для скрыпкі і фартэпіяна. Удалае выкананне не на вечары лярэзатм Усеазаганна конкурсныя скрыпачы М. Гальштэйнам і С. Бяльжэцкім было таксама і свабодна аб'явілі твора, бо ўпершыню ён прагучаў 60 год назад, выкананы самім аўтарам — у свой час выдатным скрыпачам.

Я нарадзіўся і жыў у вёсцы Старалудбы на Антопальшчыне. Вацкі мя загінулі ў час імперыялістычнай вайны. Дзеятнаццацігадовым хлопцам я і вырашыў падпацца на пошукі замоўскага пшчасця.

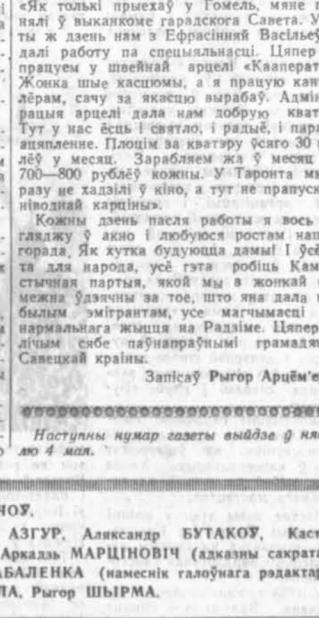
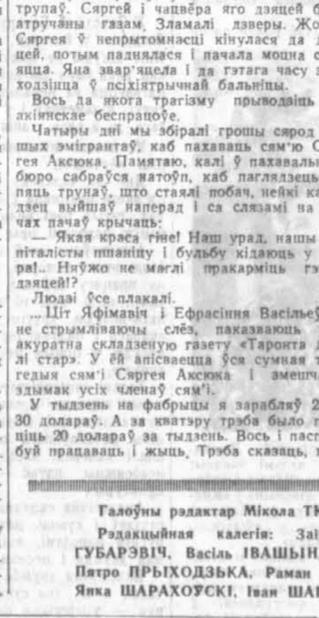
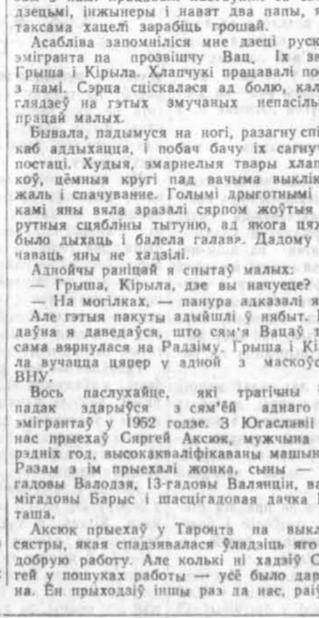
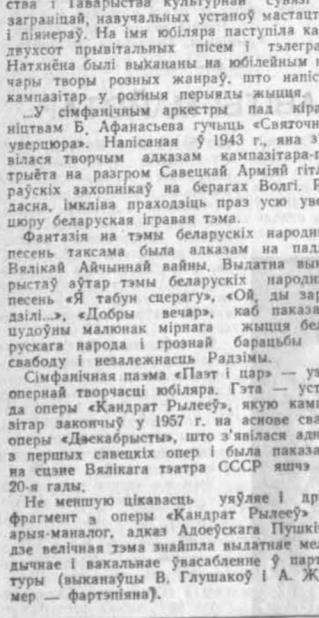
Дарога. Мора. Шчысь сутах у труме парадка. І воль, нарэшце, Галіфакс—порт Канады. Калі я ступіў на чужую зямлю, пачуў незразумелую гаворку—мяне стала страшна. У кішні заставалася некалькі долараў, а ў торбе—толькі сукатры. Куды ісьці? Дзе шукаць работу?

Некалькі сутак прабукаў я па вузкіх і цёмных вуліцах Галіфакса. За апошні доллар паслаў у горад Саскату. Тут пасля доўгіх блызнюў знайшоў рускага фермера. Я спадбаўся гаспадару, які мержаваў, прыкладна, так: малоды, здаровы хлапец, вільні, і бясплатна будзе добра працаваць.

Шчысь год я араў аямлю, севу і збіраў хлеб, атрымаўшы ад гаспадары 30 долараў у месяц. На гэты заробак я мог толькі-толькі прахарчыцца ды з большага прыкрыкнуць гаспадару.

Калі гаспадар пачаў звальняць рабочых, паступова дайшла чарга і да мяне. Я зноў застаўся без работы. І зноў лёс пачаў ганяць мяне ў пошуках хлеба. Дзе толькі я ні быў! Палавіну Канады аб'ездзіў. У Галіфаксе грузіў міншкі ў трумы акіяніскіх парадкаў, у Саскату гуіў спіну на зямляных работах, на чужой краіне, дзе ўсім кіруе, смочычы тваю кроў, долар.

— У пошуках работы я апынуўся ў горадзе Таронта, — апавадае дзед Ціт Яфімавіч. — Тут у майм жыцці адбылася вялікая падзея: я сустрэўся з украінскай дзяўчынай. Воль яна, побач са мной. Дзяўчына была таксама адзіночка. Прыхрала ў Канаду шукаць шчаслівага жыцця.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень: у сераду і суботу.

АДРАС РЕДАКЦЫЇ: г. Мінск, вул. Захарова, 19. Тэлефоны: прыёмнай рэдакцыі—3-24-61, намесніка галоўнага рэдактара—3-25-25, аддзела літаратуры—3-22-04, аддзела мастацтва—3-24-62, аддзела культуры—3-21-53, выдання—3-19-52, бухгалтэрыі—3-11-03.

ПАДПІСНАЯ ЦЕНА НА ГАЗЕТУ: на месяц—3 р. 50 к., на квартал — 10 р. 50 к., на паўгода—21 р., на год—42 р.

Друкарня імя Сталіна